

HOGYAN BEFOLYÁSOLJA A TÖRVÉNYKEZÉS A FELNÖTTKÉPZŐK MŰKÖDÉSÉT?

**Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID
Pandémia hatásai.**

18. Nemzeti és nemzetközi lifelong learning konferencia

Bognár Mária

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

PhD hallgató

- ▶ Kutatási indíték, cél
- ▶ Kutatás terület, célcsoportok
- ▶ Hipotézisek
- ▶ Kutatói kérdések
- ▶ Eredmények
- ▶ Felnőttképzési törvény
- ▶ A felnőttképzési törvény indukálta nehézségek
- ▶ Konklúzió

KUTATÁSI INDÍTÉK, CÉL

- **Kulcskompetenciák hiányából adódó hátrányok** → alulképzettség, munkanélküliség, szegénység, boldogtalanság
- **Kutatásom célja:** felhívni a figyelmet a kulcskompetenciák fejlesztésére és az élményszerű továbbképzések szükségességére kistélepuslési szintre osztva Somogy megyében.
- Fontos az **alapkompétenciafejlesztés** a továbblépéshez → A gyorsan fejlődő digitális világ új munkahelyeinek betöltéséhez újabb kompetenciák elsajátítása szükséges.
- **Digitális oktatási formák és az élményszerű oktatásmódszer elterjesztése** (a kooperatív oktatási módszer, a Brain-Storming, a vita, a projekt-, és a szituációs módszerek virtuális, számítógépes technikával kombinálva, online képzések) → gyorsabb, egyszerűbb kompetenciafejlődés

KUTATÁSI TERÜLET, CÉLCSOPORTOK

- *Kutatási terület:* **Somogy megye** → társadalmi egyenlőtlenség, elmaradottság jellemző

- *Kutatási célcsoportok:*

1. Somogy megyei **felnttktkpző intzmenyek** (FAR-be regisztrált 126 intzmeny felkeresése, ebből a 39 tnyleges ktzóből 19 online vlasz és négy személyes vlasz érkezett)

2. Somogy megyei települések **önkormányzatai** (243 elküldött emailből 34 vlasz!)

3. Somogy megyei települések **felntt lakossága** (190 000-ből 334 vlasz)

Intzmenyek menedzselési problémái, a lehetséges felnttktatási helyszíneken (továbbktző helyek, művelődési házak, könyvtárak, munkaügyi központok), feltérképezni a hatékony működést akadályozó tényezőket

- **Decentralizált felnttktzési tanfolyamok létrehozása**

HIPOTÉZISEK

- A kutatás közben körvonalazódó megoldások **tárcaközi közreműködés nélkül**, az oktatásra szánt alacsony állami költségvetés és egyéb támogatások hiányában esetleg eleve kudarcra vannak ítélve.
 - A **felnttkepzők, önkormányzatok** bizalmát nehéz megnyerni, adatközlésre biztatni a modernizáció érdekében, pedig az előzetes felnttkepzési gyakorlatok, a helyi igények feltárását szükséges
 - Szükséges a **lakosok** pozitív hozzáállása, megfelelő motivációja a tanuláshoz és a munkába álláshoz.
- I. Feltételezhető, hogy a kistéleplési szintre decentralizált képzéseken többen vesznek részt, mint amelyik eléréséért utazni kellene.
 - II. Vélhetően, ha a tárcaköz áldozna bizonyos összeget a felnttkepzés elterjesztésére, csökkenne a kulcskompetenciahiányos felnttke száma.
 - III. Feltételezhető, ha az önkormányzatok helyet és esetlegesen humánerőforrást is biztosítanak a felnttkepzési tanfolyamok számára, növekedne a résztvevők száma, ezáltal a munkaerőpiaci integrálás és a gazdasági növekedés is sikeres lenne.
 - IV. Feltehetően, ha a Somogy megyei felnttkepzési intézmények végezhetnék el a decentralizált felnttkepzést, csökkenne a kompetenciahiányos felnttke száma és növekedne a felnttkepzők, illetve a felnttke elégedettségi és gazdasági szintje.

KUTATÓI KÉRDÉSEK

- ▶ Milyen szervezeteket lehet bevonni a képzések lebonyolításához? Honnét és hogyan lehet anyagi támogatást kapni a tanfolyamok lebonyolításához? Hogyan lehet az önkormányzatokat együttműködésre bírni?
- ▶ Melyek azok a tényezők, amelyek hátráltatják a megfelelő együttműködést? Hogyan, mily módon nehezíti a törvénykezés a felnőttképzők munkáját és ezáltal miért hátráltatják a felnőttek több irányú kompetenciafejlesztését?
- ▶ Milyen problémák kiküszöbölését vélnek jónak a felnőttképzők és milyen törvénymódosításokat találnak szükségesnek a törvényhozók?

A KVANTITATIV KUTATÁS SORÁN ELÉRT EDDIGI EREDMÉNYEK

Online kérdőíves vizsgálat:

- Somogy megyei **felnyóttképző intézmények** (FAR-be regisztrált 126 intézmény felkeresése, ebből a 39 tényleges képzőből 19 online és négy személyes válasz érkezett)
- Somogy megyei települések **önkormányzatai** (243 elküldött emailból 34 válasz!)
- Somogy megyei települések **felnyótt lakossága** (190 000-ből 334 válasz)
- ▶ Eredmények:
 - Igény a decentralizált felnyóttképzési tanfolyamokra
 - Felnyóttképzők részt vennének a decentralizált képzésekben
 - Szükséges a további kutatás, mélyinterjúk készítése

FELNŐTTKÉPZÉSI TÖRVÉNY

- ▶ **Népnevelés**
- ▶ **1993: az első szakképzésről szóló törvény**
- ▶ **2001: az első felnőttképzési törvény (2001. évi CI. törvény):** nyilvántartási szám, formális minőségirányítási rendszer, ritka ellenőrzés, munkaügyi központokhoz való bejelentés, program- és intézményakkreditáció, OKJ-s képzést bárki indíthatott bejelentést követően, ellenőrizetlen, nem megfelelő működés
- ▶ **2011: a második szakképzésről szóló törvény**
- ▶ **2013: második felnőttképzési törvény és a végrehajtási rendeletek:** felnőttképzési engedély, megváltozott szabályozási rendszer, képzési körök, szakmai és nyelvi követelmények, vagyoni biztosíték, külső értékelés, indikátorok, engedélyezett képzések, szabadpiaci képzés, OSAP, átláthatatlan
- ▶ **2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről:** gyökeres átalakítás
- ▶ **2020. 01. 01-től új szabályozási rendszer:**

Minden iskolarendszeren kívüli, szervezett formában megvalósuló kompetenciafejlesztés, felnőttképzés.

FELNŐTTKÉPZÉSI TÖRVÉNY

- ▶ **2020. 01. 01-2022. 12. 31-ig átmeneti időszak:** Bejelentési vagy engedélyezési kötelezettség, minden tevékenységre ráhúzták, FAR, OKJ (766 szakma) és a szabadpiaci képzés megszűnik, új Szakmajegyzék (176 alapszakma)
- ▶ **2021. 01. 01.:** újabb módosítás, nem lehet alapszakmát tanulni, csak részsakmát, szakmai bizonyítvány, független vizsgáztatás (még nincsenek akkreditált vizsgahelyek!), bizonytalanságok
 - Bejelentés könnyítése: kivették a 6 óra alatti belső képzéseket, a vállalati munkavédelmi, baleseti, tűzvédelmi oktatásokat, a jegyesoktatást, konferenciákat
 - Bejelentésköteles tanfolyam: FAR-ba jelenteni a képzésben résztvevők adatait, 9 évig őrizni az adatokat
 - Szakképző intézményekbe is belenyúlik a felnőttképzés (felnőttképzési jogviszony)
 - Alapszakmákat betették a szakképző intézményekbe, felnőttképzésben csak alapszakmára épülő részsakmát tanulhat és szakképzésen kívüli támogatott képzést
- ▶ **2021. június:** Korm. Rendelet a komplex felzárkózási képzésről
- ▶ **2021. szeptember:** az új típusú szakmai képzések indítása

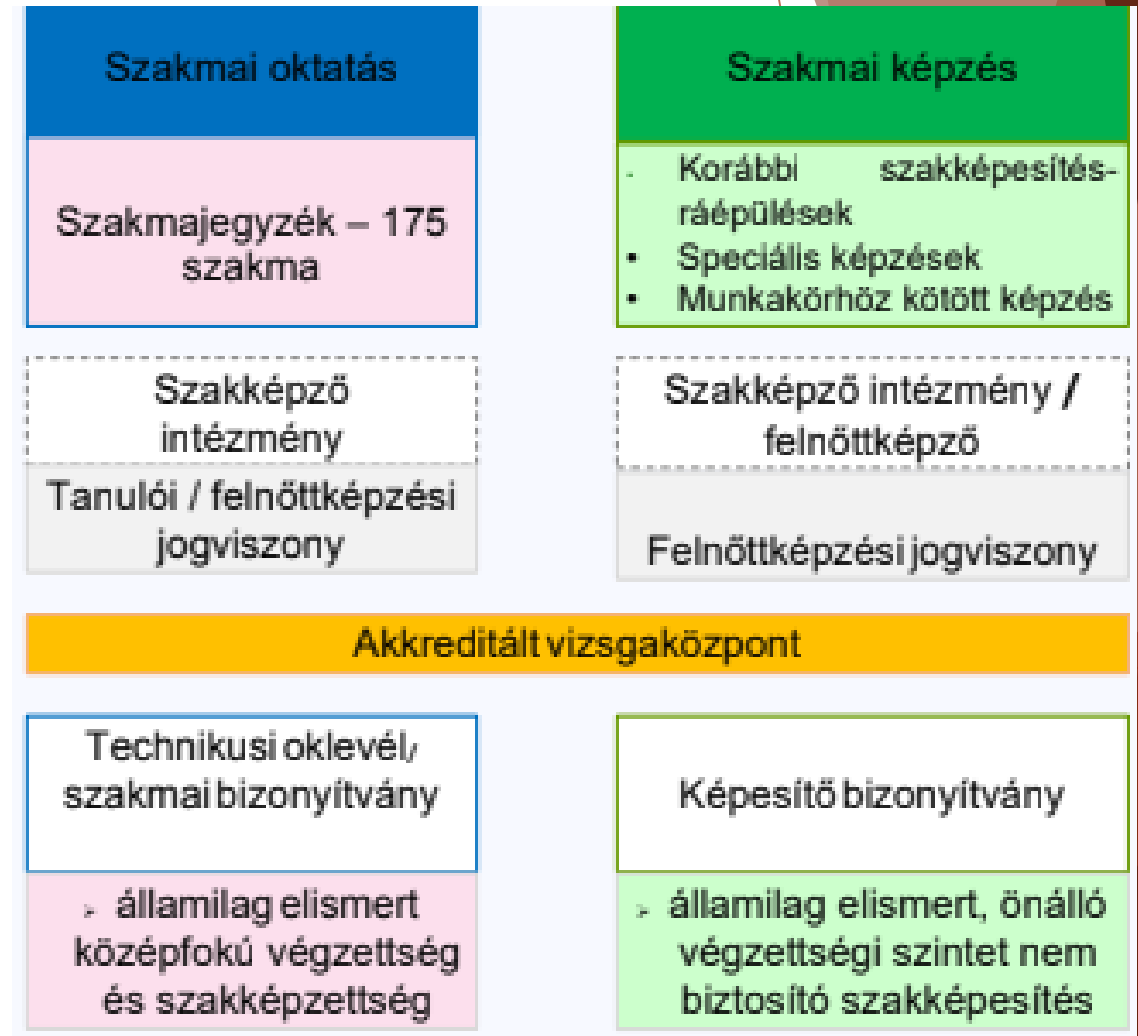
A szakképzés alapvetően két ágra osztható: a szakmai oktatásra és a szakmai képzésre.

A Szakmajegyzéken szereplő szakmák elsajátítására kizárólag szakképző intézmény által szervezhető szakmai oktatás keretében van lehetőség.

A szakmai képzések körében jelennek meg a korábbi OKJ-ben szerepelt szakképesítések, szakképesítés-ráépülések egy része, továbbá egyéb, rövidebb ciklusú, speciális tartalmú képzések. Szakmai képzést szakképző intézmény és felnőttképző is szervezhet.

Az akkreditált vizsgaközpontban teljesített szakmai vizsga technikumban és szakképző iskolában is államilag elismert középfokú végzettséget és szakképzettséget ad.

A szakmai képzést lezáró képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt szerez.

A részszakmákat az eddigi OKJ-től eltérően a Szakmajegyzék már nem sorolja fel, mivel azok nem tekinthetők önálló szakmának.

Az egyes szakmákhoz tartozó részszakmákat a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg. Részszakma megszerzésére irányuló képzést szakképző intézmény és felnőttképző is indíthat. A részszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít.

A FELNŐTTKÉPZÉSI TÖRVÉNY INDUKÁLTA PROBLÉMÁK

- ▶ Mi okozza a sűrű törvényváltoztatást hazánkban?
- ▶ Negatív irány: nehéz megkötések, rengeteg adminisztráció (a jelenlegi 20%-a elegendő volna)
- ▶ Az állam keretet biztosítson, ne színvonalasítson
- ▶ Értelmetlen és felesleges óraszám emelések (pl. a műkörmépítőnek 1200 óra)
- ▶ Indokolatlan bemeneti követelmények
- ▶ Felesleges kimeneti követelmények (pl. számítógépes alapismeret a lábápolónak)
- ▶ Digitális oktatás népszerűsítése
- ▶ 25 év felett a szakmai oktatás felnőttképzési jogviszonyban történik → nincs diákigazolvány és ösztöndíj, gyakorlati hely probléma
- ▶ Legnagyobb probléma: szakképzést bevitték a középiskolákba → munka és család mellett képtelenség részt venni a nappali tagozatos képzéseken

KONKLÚZIÓ

- ▶ Szemléletváltás szükséges
- ▶ Rövidebb képzési idő → több szakmában való jártasság kipróbálása
- ▶ A fizetős tanfolyamok eredményesebbek (komolyan gondolja a résztvevő)
- ▶ Támogatott, pályázati képzések gyakran nem eredményeznek valós kompetenciafejlesztést
- ▶ A hallgatói érdek álljon a központba

IRODALOM

- Bognár Mária (2021): A felnőttképzés szerepe a kistelepülések gazdasági fejlődésében. In: Fodorné Tóth Krisztina (szerk.) Tanulás-Tudás-Innováció a felsőoktatásban, Reflektorfényben az innováció kihívásai. MELLearn Felsőoktatási Hálózat az életen át tartó tanulásért Egyesület, Pécs, 205. o.
- Forray R. Katalin (2011): Felnőttek a felsőoktatásban, A megújuló felnőttképzés, (Tanulmányok a neveléstudomány köréből)/ szerk. Zrinszky László, Gondolat Kiadó, Budapest, 100-106. o
- Kormos Mónika Márta (2021): *Felnőttképzési szakember és munkatárs képzés*. Tanfolyami segédanyag. Budapest, Kormos Mónika Márta EV.
- Kozma Tamás (1987): Iskola és település. Akadémia Kiadó, Budapest.
- Kozma Tamás (1994): *Bevezetés a nevelésszociológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kozma Tamás (2001): *Oktatás és politika: rendszerváltó viták*. Iskolakultúra, 2. évfolyam 11. szám, 63-72.
- Kozma Tamás (2012): *Oktatáspolitikai*. Debrecen-Pécs.
- Németh, B. (2021). A felsőoktatási LLL és a közösségfejlesztés összefüggései. *Közösségi Kapcsolódások - tanulmányok kultúráról és oktatásról*, 1(1-2), 15–20. <https://doi.org/10.14232/kapocs.2021.1-2.15-20>
- Varga Aranka (szerk. 2015): A nevelésszociológia alapjai. Kiadja a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs

Felnőttképzésről szóló Törvények

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!